ADMINISTRATĪVĀ RAJONA TIESA

RĪGAS TIESU NAMS

Lietas Nr. A420360413
Lietas arhīva Nr. A42-00799-14/44

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2014.gada 6.februārī

Administratīvā rajona tiesa

šādā sastāvā: tiesnese Solvita Pujāte,

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Viada" pieteikuma par labvēlīga administratīvā akta, ar kuru tiktu izsniegta izkārtnes izvietošanas atļauja Rīgā, Krasta ielā 93 (degvielas uzpildes stacija) daļā par pilonu.

Aprakstošā daļa

[1] Sabiedrība ar ierobežotu atbildību (turpmāk – SIA) „Viada" (turpmāk – pieteicēja) vērsās ar iesniegumu Rīgas pilsētas būvvaldē (turpmāk – Būvvalde), kurā lūdza saskaņot SIA „Viada" izkārtnes (gaismas kastes, uzlīmes, pilons, norādes) Rīgā, Krasta ielā 93 projektu.

Ar Būvvaldes 2012.gada 12.decembra lēmumu Nr.BV-12-8329-nd atteikts saskaņot SIA „Viada" izkārtnes Rīgā, Krasta ielā 93 projekta daļu, kas attiecas uz pilona izvietojumu (turpmāk– sākotnējais lēmums), jo pilons nav izvietots uz zemes gabala, kurā tiek veikta SIA „Viada" saimnieciskā darbība. Sākotnējais lēmums pamatots ar Ministru kabineta 2012.gada 30.oktobra noteikumu Nr.732 „Kārtība, kādā saņemama atļauja reklāmas izvietošanai publiskās vietās vai vietās, kas vērstas pret publisku vietu" (turpmāk – Noteikumi Nr.732) 3.2.apakšpunktu un Rīgas domes 2015.gada 8.marta saistošo noteikumu Nr. 91 „Par reklāmu, izkārtņu un citu informatīvo materiālu izvietošanas kārtību Rīgā" (turpmāk – Saistošie noteikumi Nr. 91) 2.1. un 3.6.apakšpunktu.

[2] Rīgas domes Pilsētas attīstības departaments (turpmāk – atbildētājs) 2013.gada 28.martā, izskatot pieteicējas iesniegumu, pieņēma lēmumu Nr.DA-13-726-nd (turpmāk – Lēmums), ar kuru nolēma sākotnējo lēmumu atstāt negrozītu un atteikt izsniegt SIA „Viada" izkārtnes izvietošanas atļauju Rīgā, Krasta ielā 93, daļā par pilonu.

Lēmumā norādīts, ka saskaņā ar Rīgas pilsētas zemesgrāmatas nodalījuma Nr.7762 datiem īpašuma tiesības uz zemes gabalu Rīgā, Krasta ielā (kadastra Nr. /kadastra numurs/) 6986 m^2 platībā (turpmāk – zemes gabals) nostiprinātas Rīgas pilsētai, uz zemes gabala atrodas pieteicējai piederošā degvielas uzpildes stacija, automazgātava, saimniecības ēka, degvielas uzpildes stacijas un pagalma izbūves.

Atbilstoši Rīgas pilsētas zemesgrāmatas nodalījuma Nr.13079 datiem pieteicējai piederošais nekustamais īpašums Rīgā, Krasta ielā 93 (kadastra Nr./kadastra numurs/) sastāv no vienstāva degvielas uzpildes stacijas ēkas, vienstāva automazgātavas ēkas, vienstāva saimniecības ēkas un pagalma izbūves. Minētās ēkas saistītas ar zemes gabalu. Pieteicējai piederošā degvielas uzpildes stacija, automazgātava, saimniecības ēka un pagalma izbūves atrodas uz zemes gabala, savukārt strīdus pilons atrodas uz Rīgas pilsētai piederoša zemes gabala 193174 m^2 platībā Rīgā, Krasta ielā (kadastra Nr.0100 048).

Strīdus pilons nav uzskatāms par izkārtni Noteikumu Nr.732 un Saistošo noteikumu Nr.91 izpratnē, jo tas nav izvietots zemes gabalā –

nekustamajā īpašumā, kurā pieteicēja veic saimniecisko darbību, kā arī tas nav izvietots tiešā konstruktīvā saistībā ar pieteicējai piederošām ēkām piesaistīto zemes gabalu. Strīdus pilons izvietots uz zemes gabala, kura īpašniece nav pieteicēja un kurā netiek veikta pieteicējas saimnieciskā darbība.

Ja vizuālā informācija atrodas uz zemes gabala, kurš nav piesaistīts attiecīgās juridiskās personas komercdarbības veikšanas vietai, tostarp atrodas uz blakus esošā zemes gabala, kur attiecīgās personas komercdarbība netiek veikta, tā ir atzīstama nevis par izkārtni, bet par reklāmu, jo iztrūkst viens no izkārtnes nosacījumiem, proti, tiešā sasaiste ar attiecīgās personas komercdarbības veikšanas vietu.

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 15.panta otro daļu pašvaldības saistošie noteikumi salīdzinājumā ar Ministru kabineta izdotiem noteikumiem ieņem zemāku vietu ārējo normatīvo aktu juridiskā spēka hierarhijā, tomēr tas nemaina faktu, ka arī pašvaldību saistošie noteikumi ir ārējais normatīvais akts, kas personai ir saistošs. Lai arī tas nemaina sākotnējo lēmumu pēc būtības, atbildētājs uzskata par nepieciešamu precizēt sākotnējā lēmuma nolemjošo daļu, izsakot to redakcijā, kas atbilst tā normatīvā akta regulējumam, kuram ir augstāks juridiskais spēks un kurš ir jaunāks normatīvais akts, proti, atbilstoši Noteikumu Nr.732 7.2.apakšpunktam, kas noteic Būvvaldes tiesības nevis atteikt saskaņot projektu, bet gan atteikt izsniegt reklāmas vai reklāmas objekta (izkārtnes) izvietošanas atļauju.

Attiecībā uz pieteicējas argumentu, ka Administratīvās komisijas lēmumā izdarītie secinājumi un lēmums ir saistošs Būvvaldei, norāda, saskaņā ar Saistošo noteikumu Nr.91 13.1.apakšpunktu šo saistošo noteikumu izpildi kontrolē Būvvalde, kuras reklāmas inspektoriem un būvinspektoriem piešķirtas attiecīgas kontroles tiesības, t.sk. sastādīt administratīvos protokolus (Saistošo noteikumu Nr.91 13.5.apakšpunkts), tieši Būvvalde, nevis Administratīvā komisija ir kompetentā iestāde jautājumos par reklāmu un reklāmas objektu, t.sk. izkārtņu izvietošanas kārtību Rīgas pilsētā un tieši Būvvalde ir kompetentā iestāde, kas konstatē pieļautu pārkāpumu, attiecīgi to kvalificējot un sastādot par to administratīvā pārkāpuma protokolu, kuru pēc tam nosūta Administratīvajai komisijai lēmuma pieņemšanai tās kompetences ietvaros. Administratīvās komisijas lēmumā izdarītie secinājumi attiecībā uz pilona kā izkārtnes vai reklāmas definēšanu, ir tikai attiecīgās institūcijas viedoklis, kas nav saistošs Būvvaldei, un nevar mainīt Noteikumu Nr.732 un Saistošo noteikumu Nr.91 regulējumu, kas ir saistošs visām fiziskām un juridiskām personām. Tādējādi Administratīvās komisijas lēmums nevar būt tiesisks pamats sākotnējā lēmuma atcelšanai.

[3] Administratīvajā rajona tiesā 2013.gada 30.aprīlī saņemts pieteicējas pieteikums par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru tiktu izsniegta izkārtnes izvietošanas atļauja Rīgā, Krasta ielā 93 (degvielas uzpildes stacija) daļā par pilonu.

Pieteicēja pieteikumā norāda, ka pilonam jau 1999.gada 29.novembrī Rīgas domes PAD [Pilsētas attīstības departaments] arhitektūras pārvalde bija izdevusi izkārtnes pasi Nr.9368. Tātad izbūvētais pilons pilnībā atbilda izkārtnes prasībām un Būvvaldei pret to nebija nekādu iebildumu.

Pēc izkārtnes pases derīguma termiņa iztecēšanas, kad Būvvalde atteicās pieņemt pieteicējas sagatavoto izkārtnes pasi (pagarināt iepriekšējās izkārtnes pases derīguma termiņu), izkārtne kādu laiku atradās Rīgā, Krasta ielā 93 bez saskaņotas izkārtnes pases. Par to Rīgas pilsētas būvvaldes pilsētvides dizaina pārvaldes Reklāmas kontroles nodaļa 2012.gada 26.janvārī sastādīja administratīvā pārkāpuma protokolu Nr.CB013638 par patvaļīgu reklāmas eksponēšanu bez reklāmas pases.

2012.gada 16.februārī Rīgas domes Administratīvās komisijas Austrumu apakškomiteja, izskatot minēto administratīvā pārkāpuma lietu, ar savu lēmumu Nr.D57 7-261-2 atzina, ka pieteicējas Rīgā, Krasta ielā 93 izvietotais pilons atbilstoši Saistošajiem noteikumiem Nr.91 ir definējams (atzīstams) kā izkārtne bez derīgas izkārtnes pases, bet nav definējams kā reklāma, tāpēc pieņēma lēmumu izbeigt lietvedību administratīvā pārkāpuma lietā.

Tātad Rīgas domes attiecīgā institūcija ir atzinusi, ka SIA „Viada" Rīgā, Krasta ielā 93 izvietotais pilons ir izkārtne. Lēmums nav pārsūdzēts un tas likumīgā stājies spēkā un šāds spēkā stājies lēmums ir saistošs un izpildāms arī citām Rīgas domes institūcijām, t.sk. Būvvaldei.

Atbildētāja viedoklis, ka Administratīvās komisijas lēmums ir tikai viedoklis, ir pilnīgi nepamatots, jo Administratīvās komisijas lēmums arī ir administratīvais akts, kam ir attiecīgas tiesiskās sekas, kas pusēm saistošas.

Tā kā izkārtnes pase jau ir bijusi izdota, bet tās termiņš bija iztecējis, tad pieteicēja, iesniedzot iesniegumu par izkārtnes projekta saskaņošanu uz pilonu, kas atradās tajā pašā vietā ar identisku izvietojumu un konstrukciju, uz kuru jau iepriekš bija izdota izkārtnes pase, varēja paļauties, ka iestādes rīcība ir tiesiska un konsekventa un šāds projekts par izkārtni tiks saskaņots. Iestādes kļūda, kuras pieļaušanā privātpersona nav vainojama, nedrīkst radīt privātpersonai nelabvēlīgas sekas.

[4] Paskaidrojumā tiesai atbildētājs norāda, ka pieteikumu neatzīst uz Lēmumā norādīto argumentu pamata.

Motīvu daļa

[5] Izvērtējot lietas apstākļus un lietā esošos pierādījumus, tiesa secina, ka pieteikums nav pamatots.

[6] Kā konstatējams no lietas materiāliem, pieteicēja vērsās Būvvaldē ar iesniegumu, lai panāktu sev labvēlīga administratīva akta

izdošanu, proti, lai pieteicējai tiktu saskaņots izkārtnes Rīgā, Krasta ielā 93 projekts. Ar Lēmumu pieteicējai atteikts izsniegt izkārtnes izvietošanas atļauju Rīgā, Krasta ielā 93 (degvielas uzpildes stacija) daļā par pilonu. Nepiekrītot Lēmumam, pieteicēja to pārsūdzēja.

Tiesa konstatē, ka lieta ir ierosināta par labvēlīga administratīvā akta, ar kuru tiktu saskaņota izkārtnes pase un izsniegta izkārtnes izvietošanas atļauja Rīgā, Krasta ielā 93 (degvielas uzpildes stacija) daļā par pilonu. Līdz ar to lietā ir precizējams prasījums, proti, par labvēlīga administratīvā akta, ar kuru tiktu izsniegta izkārtnes izvietošanas atļauja Rīgā, Krasta ielā 93 (degvielas uzpildes stacija) daļā par pilonu.

Līdz ar to tiesai jāpārbauda vai pastāv priekšnoteikumi pieteicējai labvēlīga administratīvā akta par izkārtnes izvietošanas atļaujas Rīgā, Krasta ielā 93 (degvielas uzpildes stacija) daļā par pilonu izsniegšanu izdošanai.

[7] Saskaņā ar Noteikumu Nr.732 3.2.apakšpunktu izkārtne – reklāma vai reklāmas objekts, kas izvietots tādā nekustamajā īpašumā (zemesgabalā vai būvē), kurā atrodas valsts vai pašvaldības iestāde vai privāta fiziska vai juridiska persona, kura tieši veic saimniecisku darbību, un attiecīgā reklāma vai reklāmas objekts var saturēt informāciju par iestādes vai privātās fiziskās vai juridiskās personas nosaukumu, darbības veidu, darba laiku, pārdodamo produkciju vai sniegtajiem pakalpojumiem un kontaktinformāciju (arī tīmekļa vietnes adresi).

Likuma „Par pašvaldībām" 43.panta pirmās daļas 7.punkts noteic pašvaldības kompetenci pieņemt saistošos noteikumus par reklāmas materiālu, izkārtņu, sludinājumu un citu informatīvo materiālu izvietošanu publiskās vietās. Pamatojoties uz norādīto tiesību normu, Rīgas dome ir izdevusi Saistošos noteikumus Nr.91, ar kuriem pamatots pārsūdzētais Lēmums.

Izkārtne atbilstoši Saistošajiem noteikumiem Nr. 91 ir vizuālā informācija, kas izvietota tieši pie jebkuras iestādes (arī valsts un pašvaldības), fiziskās vai juridiskās personas komercdarbības veikšanas vietas un informē par tās veiktās darbības raksturu (piemēram, prokuratūra, skola, veikals, viesnīca, banka, darbnīca, rūpnīca, birojs u.c.), darba laiku. Izkārtnē var tikt ietverti citi saimnieciskās darbības veikšanai nepieciešamie dati par iestādes, uzņēmuma vai komersanta nosaukumu, pārdodamās produkcijas sortimentu, pakalpojumu veidiem.

Saistošo noteikumu Nr. 91 2.1.apakšpunkts noteic, ka izkārtni izvieto tiešā konstruktīvā saistībā ar ēku, šai ēkai piesaistīto zemes gabalu, uz žogiem un visām iespējamām komunikāciju konstrukcijām zemes gabalā, kurā tiek veikta komersanta saimnieciskā darbība.

No minētajām tiesību normām izriet, ka vizuālā informācija ir atzīstama par izkārtni, ja izpildās divi nosacījumi, pirmkārt, vizuālajai informācijai ir jāsatur informācija par attiecīgās juridiskās personas veikto darbību, otrkārt, tai ir jābūt izvietotai pie attiecīgās juridiskās personas komercdarbības veikšanas vietas.

Tātad tikai tādā gadījumā, ja vizuālā informācija par attiecīgās juridiskās personas veikto darbību izvietota tieši pie attiecīgās juridiskās personas darbības veikšanas vietas jeb tiešā konstruktīvā saistībā ar ēku, šai ēkai piesaistīto zemes gabalu, uz žogiem un visām iespējamām komunikāciju konstrukcijām zemes gabalā, kurā tiek veikta attiecīgās personas komercdarbība, tā ir atzīstama par izkārtni.

[8] Lietā nav strīda, ka pieteicēja savu komercdarbību (degvielas uzpildes stacija, automazgātava) veic uz zemes gabala ar kadastra Nr. /kadastra numurs/, savukārt strīdus pilons ir izvietots uz Rīgas pilsētai piederoša zemes gabala ar kadastra Nr. /kadastra numurs/.

Tā kā minētais zemes gabals nav saistīts ar pieteicējas komercdarbības veikšanas vietu (ar zemes gabalu ar kadastra Nr. /kadastra numurs/), un pieteicēja tajā komercdarbību neveic, tiesa secina, ka iztrūkst viens no nosacījumiem, lai objekts varētu tikt atzīts par izkārtni, proti, tiešā konstruktīvā saistība ar zemes gabalu, kurā tiek veikta komercdarbība.

Pamatojoties uz minēto, tiesa secina, ka gadījumā, ja vizuālā informācija atrodas uz zemes gabala, kurš nav piesaistīts attiecīgās juridiskās personas komercdarbības veikšanas vietai, tostarp atrodas uz blakus esošā zemes gabala, kur attiecīgās personas komercdarbība netiek veikta, tā nav atzīstama par izkārtni, jo iztrūkst viens no izkārtnes nosacījumiem – tiešā sasaiste ar attiecīgās personas komercdarbības veikšanas vietu.

Ievērojot, ka pieteicēja ir vērsusies iestādē, lai saskaņotu tieši izkārtnes projektu, tad pastāvot iepriekš minētajiem apstākļiem, ka izskatāmajā gadījumā pilons nav atzīstams par izkārtni, jo iztrūkst viens no izkārtnes nosacījumiem – tiešā sasaiste ar attiecīgās personas komercdarbības veikšanas vietu, nepastāv priekšnoteikumi pieteicējai labvēlīga administratīvā akta par izkārtnes izvietošanas atļaujas Rīgā, Krasta ielā 93 (degvielas uzpildes stacija) daļā par pilonu izdošanai.

[9] Pieteikumā tiesai pieteicēja norāda, ka 1999.gada 29.novembrī pieteicējai bija izdota izkārtnes pase Nr.9368 objektam, t.sk. pilonam Rīgā, Krasta ielā 93, kuras derīguma termiņš ir beidzies, ka pieteicējai, lai tā varētu tiesiski turpināt eksponēt objektu, Rīgas domē bija jāsaņem jauna izkārtnes pase, kas savlaicīgi netika izdarīts. Tādēļ pieteicēja paļāvās, ka iestādes rīcība būs konsekventa un arī turpmāk objekts tiks uzskatīts par izkārtni, nevis par reklāmu. Pieteicējas ieskatā atbildētāja ir pārkāpusi tiesiskās paļāvības principu.

[10] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 10.pantu privātpersona var paļauties, ka iestādes rīcība ir tiesiska un konsekventa. Iestādes kļūda, kuras pieļaušanā privātpersona nav vainojama, nedrīkst radīt privātpersonai nelabvēlīgas sekas.

Tiesiskās paļāvības princips ir viens no tiesiskas valsts pamatiem un atbilstoši šim principam iestādei jārīkojas paredzami un noteikti. Tomēr tiesiskās paļāvības princips nav absolūts. Personas paļāvība uz iestādes izteikumu, rīcību vai apsolījumu ir šīs personas subjektīvā attieksme, kuru veido pamatota cerība vai pārliecība par konkrētās darbības izpildi vai notikuma iestāšanos nākotnē. Tādēļ katrā atsevišķā gadījumā jāpārbauda šīs subjektīvās attieksmes esība vai neesība konkrēto lietas apstākļu ietvaros.

Augstākās tiesas Administratīvo lietu departaments ir atzinis – lai noskaidrotu, vai tiesiskā paļāvība ir vai nav jāņem vērā, jāatbild uz trīs jautājumiem: 1) vai bija kaut kas, uz ko varēja paļauties (skaidrs iestādes izteikums), 2) vai attiecīgā persona tiešām uz to paļāvās, 3) vai attiecīgā personas paļāvība ir aizsardzības vērta *(sk. Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 2007.gada 7.jūnija sprieduma lietā Nr. SKA-238/2007 13.1. punktu).*

Tā kā pieteicējai 1999.gada 29.novembrī tika izsniegta izkārtnes pase, pieteicējai bija pamats paļauties, ka attiecīgais objekts ir izkārtne. Līdz ar to konstatējami divi no iepriekš norādītajiem tiesiskajās paļāvības nosacījumiem. Savukārt trešā nosacījuma – vai attiecīgā personas paļāvība ir aizsardzības vērta – esību tiesa nekonstatē. Pat ja atbildētāja iepriekš nebija izsniegusi pareizu pasi pieteicējas uzstādītajam pilonam un uz tā izvietotajai vizuālajai informācijai, tas nenozīmē, ka sabiedrības interesēs atbildētāja nevar pārskatīt iepriekš pieņemto lēmumu un noteikt pareizo informācijas veidu. Minētais pamatojams arī ar vienlīdzības principu, proti, lai pieteicēja netiktu nostādīta labvēlīgākā situācijā kā citi komersanti.

[11] Nav pamatots pieteicējas iebildums, ka Rīgas domes Administratīvā komisija ar savu 2012.gada 16.februāra lēmumu ir atzinusi, ka pieteicējas Rīgā, Krasta ielā 93 izvietotais pilons atbilstoši Saistošo noteikumu Nr.91 nosacījumiem ir atzīstams par izkārtni, līdz ar to atbildētāja nepamatoti atteica izsniegt atļauju izkārtnes Rīgā, Krasta ielā 93 izvietošanai daļā par pilonu.

Tiesa norāda, ka izskatāmajā gadījumā jautājums par to, vai pieteicējas objekts ir reklāma vai izkārtne, ir tiesību normu interpretācijas jautājums, proti, vai pieteicējas objekts – pilons – atbilstoši tiesību normām ir uzskatāms par izkārtni vai reklāmu. Neskatoties uz to, ka Rīgas domes Administratīvās komisijas 2012.gada 16.februāra lēmumā objekts ir atzīts par izkārtni, atbildētājai nav saistoša minētajā lēmumā izteiktā motivācija. Atbildētāja, pieņemot Lēmumu, sniedzot savu motivāciju atbilstoši tiesību normām, var sniegt savu interpretāciju.

[12] Ievērojot šajā spriedumā norādīto, tiesa secina, atbildētājas atteikums izsniegt izkārtnes izvietošanas atļauju Rīgā, Krasta ielā 93 (degvielas uzpildes stacija) daļā par pilonu ir tiesisks un pamatots, līdz ar to nav pamata pieteicējai labvēlīga administratīvā akta izdošanai.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma, 246.-251., 289.pantu, 290.panta pirmo daļu un 291.panta pirmo daļu tiesa

nosprieda

noraidīt sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Viada" pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru tiktu izsniegta izkārtnes izvietošanas atļauja Rīgā, Krasta ielā 93 (degvielas uzpildes stacija) daļā par pilonu.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no tā sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese Solvita Pujāte